

**Розширений план лекцій
з дисципліни «Естетика»**

Лекційних годин – 16

Викладач – Афанасьєв О.І.

**СЕМЕСТРОВИЙ МОДУЛЬ №1
ЕСТЕТИКА ЯК НАУКА**

Змістовний модуль 1. Головні етапи і напрями розвитку світової естетичної думки

Тема 1. Предмет і завдання естетики

Зміст поняття «естетика».

Історична динаміка предмета естетики.

Естетика як філософська наука.

Естетика в системі наукового знання.

Естетика і мистецтвознавство.

Типи і форми естетичної рефлексії.

Філософсько-культурологічні та методологічні засади сучасної естетики.

Тема 2. Розвиток естетичної думки від зародження до XIX ст.

Принципи і критерії періодизації естетики.

Зародження естетичних уявлень.

Естетичні уявлення стародавнього світу.

Візантійська естетика.

Естетика західноєвропейського середньовіччя.

Естетика і мистецтво Відродження.

Естетика класицизму.

Естетика бароко.

Естетика доби Просвітництва.

Німецька класична естетика.

Естетика романтизму.

Естетика натуралізму

Естетичні засади імпресіонізму.

Естетична теорія реалізму.

Критичний реалізм XIX ст.

Тема 3. Естетика XX- XXI ст.

Естетика XX ст. «Межова ситуація» в культурі XX ст. і початок нового перехідного етапу в історії культури.

Модернізм як вияв кризи культури інноваційно-креативного типу.

Філософські основи естетики модернізму Основні течії мистецтва модернізму.

Еволюція модернізму в 50-60-ті роки. Естетика неопозитивізму та поп-арт.

Ознаки становлення нової цивілізації і дискусія про «постмодернізм» у культурології та естетиці.

Основні засади естетики постмодерної доби.

Універсальна діалогічність як принцип перехідного етапу в історії культури на рубежі століть.

Тема 4. Головні етапи розвитку естетичної думки в Україні

Естетична свідомість доби Київської Русі (X-початок XIV ст.).

Розвиток естетичних ідей у XIV — першій половині XVII ст.

Українська естетична думка другої половини XVII - кінця XVIII ст.

Розвиток естетичної думки в Україні у XIX ст.

Українська естетика XXст.

Змістовний модуль 2. Головні категорії естетики

Тема 5. Структура естетичної свідомості та її головні елементи

Поняття естетичної свідомості.

Естетична потреба та її співвідношення з іншими сторонами естетичної свідомості.

Естетичні почуття, оцінки, смак, ідеал.

Естетичні погляди й естетична теорія як елементи естетичної свідомості.

Тема 6. Головні категорії естетики. Прекрасне, потворне та їх модифікації

Естетичне як метакатегорія естетики.

Міфологічна, утилітарна, моральна форма естетичного.

Естетичне і «надчуттєве».

Історичні парадигми досягнення прекрасного.

Прекрасне як загальнолюдська цінність.

Прекрасне і національна культура.

Діалектика прекрасного і потворного.

Зв'язок естетичних категорій прекрасного і потворного з етичними категоріями добра і зла.

Прекрасне і величне. Величне як джерело піднесеного. Пафосність і монументальність як вияв піднесеного в мистецтві.

Піднесене та нище.

Трагічне та комічне.

Змістовний модуль 3. Природа і сутність мистецтва

Тема 7. Мистецтво як соціальний і культурний феномен

Проблема походження мистецтва в світлі сучасної естетичної теорії.

Функції мистецтва стосовно людини, суспільства, природи.

Мистецтво як художня самосвідомість культури.

Традиція і новація в мистецтві.

Система та класифікація видів мистецтва.

Загальна характеристика видів мистецтва.

Тема 8. Митець: особистість і творчість

Проблема творчої особистості в історії естетичної думки.

Сучасна естетика про психологічні риси творчої особистості.

Ієрархія художнього обдарування.

Талант і геній.

Біографічний та соціокультурний аспект у дослідженні проблеми творчої особистості.